

Sygn. akt III Ca 783/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 września 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Krystyna Hadryś (spr.)

Sędzia SO Barbara Braziewicz

Sędzia SR (del.) Roman Troll

Protokolant Renata Krzysteczko

po rozpoznaniu w dniu 24 września 2014 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa L. K.

przeciwko A. K.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Zabrze

z dnia 10 lutego 2014 r., sygn. akt I C 2016/13

1) **oddala apelację;**

2) **zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 1.200 zł (tysiąc dwieście złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.**

SSR (del.) Roman Troll SSO Krystyna Hadryś SSO Barbara Braziewicz

Sygn. akt III Ca 783/14

UZASADNIENIE

Powódka L. K. wniosła o zasądzenie od pozwanego A. K. kwoty 10.754,55 zł. tytułem dożywotniej renty za okres od lutego 2011 r. do kwietnia 2011 r. wraz z ustawowymi odsetkami oraz kosztami procesu.

W uzasadnieniu powódka wskazała, iż Z. K. w testamencie z dnia 17.11.2009r. do całości spadku powołał swojego syna A. K.. W testamencie na wypadek śmierci pozostawił swojej żonie L. K. prawo dożywotniej renty w kwocie po 900 euro miesięcznie lub jej równowartości w złotych polskich do dnia 15 każdego miesiąca. Z. K. zmarł 5.11.2010 r. Sąd Rejonowy w Zabrze postanowieniem z dnia 3.02.2011r. w sprawie I Ns 1513/10 stwierdził nabycie spadku po Z. K. na podstawie w/w testamentu w całości z dobrodziejstwem inwentarza przez pozwanego. Sąd postanowił nadto sporządzić spis inwentarza majątku spadkowego po Z. K. co polecone zostało Komornikowi Sądowemu przy SR w Zabrze J. M.. Zgodnie ze sporządzonym spisem 40% udziałów zmarłego w firmie (...) Sp. J. miało wartość 2.950.137,21 zł. Pozwany nie kwestionował spisu inwentarza. Pozwany nie wykonał zapisu testamentowego powołując się na treść art. 1033 k.c.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powódki kosztów procesu. W uzasadnieniu pozwany przyznał fakt sporządzenia przez Z. K. testamentu; fakt zgonu spadkodawcy i nabycia spadku przez pozwanego; wezwania przez powódkę do zapłaty i odmowy zapłaty przez pozwanego z powołaniem się na art. 1033 kc. i fakt sporządzenia spisu inwentarza majątku spadkowego. Dalej pozwany wywodził, iż chociaż Komornik ustalił wartość spadkowych na kwotę 2.950.137,21 zł to w chwili obecnej wartość Spółki jest ujemna i generuje stratę. W konsekwencji nie jest możliwe wykonanie zapisu testamentowego. Renta byłaby uzasadniona, gdyby spółka, w której udziały były przedmiotem spadku, przynosiła dochody.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 10 lutego 2014 r. Sąd Rejonowy w Zabrzcu zasądził od pozwanego A. K. na rzecz powódki L. K. kwotę 10.754,55 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi: od kwoty 3.545,82 zł od dnia 16 lutego 2011 r. do dnia zapłaty; od kwoty 3.655,62 zł od dnia 16 marca 2011 r. do dnia zapłaty; od kwoty 3.553,11 zł od dnia 16 kwietnia 2011 r. do dnia zapłaty; zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2.955 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Orzeczenie to zapadło przy ustaleniu, że Z. K. w testamencie notarialnym z dnia 17.11.2009r. do całości spadku powołał swojego syna pozwanego A. K.. W testamencie na wypadek swojej śmierci Z. K. pozostawił swojej żonie – powódce L. K. prawo dożywotniej renty w kwocie po 900 euro miesięcznie lub jej równowartości w złotych polskich do dnia 15 każdego miesiąca. Z. K. zmarł 5.11.2010 r. Postanowieniem z dnia 3.02.2011 r. w sprawie I Ns 1513/10 Sąd Rejonowy w Zabrzcu stwierdził nabycie spadku po Z. K. na podstawie w/w testamentu w całości z dobrodziejstwem inwentarza przez pozwanego. Sąd postanowił o sporządzeniu spisu inwentarza majątku spadkowego po Z. K.. Polecone to zostało Komornikowi sądowemu przy SR w Zabrzcu J. M.. Zgodnie ze sporządzonym spisem 40% udziałów zmarłego w firmie(...) Sp. J. miało wartość 2.950.137,21 zł. Pozwany toku postępowania w sprawie Km 300/11 o spis inwentarza po Z. K. nie kwestionował sposobu sporządzenia spisu jak też i wartości spadku wynikającej ze spisu inwentarza. Pozwany odmówił zrealizowania zapisu testamentowego powołując się na treść art. 1033 k.c.

Powyższe okoliczności doprowadziły Sąd Rejonowy do przekonania, że powództwo zasługuje na uwzględnienie. Pomiędzy stronami sporne było to czy A. K. w ustalonych okolicznościach faktycznych ma obowiązek świadczyć zgodnie z zapisem testamentu na rzecz powódki. Rozpoznając sprawę, Sąd wskazał, że wartość czynną spadku należy brać z chwili otwarcia spadku. W tym celu też sporządzany jest spis inwentarza, tak by między innymi spadkobierca wiedział do jakiej wartości ponosi odpowiedzialność. Natomiast to co spadkobierca uczyni z otrzymanym majątkiem spadkowym pozostaje bez znaczenia dla odpowiedzialności z art. 1033 kc., w konsekwencji pozwany nie może wyłączyć swojej odpowiedzialności powołując się na treść art. 1033 kc. Nadto Sąd wskazał, że w niniejszym postępowaniu brak było możliwości podważania spisu inwentarza, albowiem w celu sporządzenia spisu Komornik sądowy prowadził postępowanie w sprawie Km 300/11. A pozwany był uczestnikiem w tymże postępowaniu. W konsekwencji miał swobodną możliwość dostarczać stosowne dokumenty Komornikowi sądowemu jak też składać stosowne środki zaskarżenia o ile nie zgadzał się ze sporządzonym spisem inwentarza. Sąd pominął wnioski dowodowe pozwanego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego i o przesłuchanie stron, gdyż w ocenie Sądu bezsporny stan faktyczny jaki podawały strony był wystarczający do rozstrzygnięcia sprawy. Nie ma również znaczenia kwestia wykładni testamentu. Jest on nad wyraz jasny, a jego rozrządzenia są oczywiste.

W konsekwencji Sąd zasądził jak w sentencji zaskarżonego orzeczenia.

Orzekając o odsetkach Sąd kierował się treścią art. 481 k.c. Sąd obciążył całością kosztów procesu pozwanego, albowiem powódka wygrała proces w całości.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł pozwany zaskarżając go w całości, wnosząc o jego zmianę przez oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcie przez ten Sąd o kosztach procesu. Zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych stanowiących podstawę wydanego orzeczenia poprzez przyjęcie, że w realiach niniejszej sprawy momentem miarodajnym dla ustalenia czynnej wartości spadku jest moment jego otwarcia, podczas gdy prawidłowo ustalony stan faktyczny prowadzi do wniosku przeciwnego; naruszenie przepisów prawa procesowego art.233 § 1 k.p.c. przez przyjęcie, że w realiach niniejszej sprawy nie ma znaczenia

kwestia wykładni testamentu; naruszenie art. 277 k.p.c. polegające na braku przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu rachunkowości i braku przeprowadzenia dowodu z przesłuchania pozwanego mającego ustalić okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Ponadto zarzucił obrazę przepisów prawa materialnego, a to art. 948 § 1 k.c. polegającą na jego niezastosowaniu, tym samym na braku ustalenia rzeczywistej woli spadkodawcy. Wskazał, że ideą zapisu zawartego w testamencie było wypłacanie dożywotniej renty powódce, ale tylko gdy spółka przynosiłaby dochody, gdyż w skład spadku weszły jedynie udziały w spółce jawnej, natomiast wartość spółki jest odmienna niż w chwili sporządzania spisu inwentarza, a ustalając stan faktyczny, nie można pomijać ryzyka jakie niesie za sobą prowadzenie przedsiębiorstwa.

Sąd Okręgowy zważył co następuje.

Apelacja pozwanego nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy podziela w całości i uznaje za swoje ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd pierwszej instancji, ponieważ ustalenia te znajdują oparcie w zebranych w sprawie materiale dowodowym, które to dowody Sąd ten ocenił w granicach zakreślonych przepisem art. 233 § 1 k.p.c. Orzekając Sąd Rejonowy nie uchybił zasadom logicznego rozumowania, ani też doświadczenia życiowego. Wnioski Sądu pierwszej instancji, co do faktów w sposób logiczny wynikają z treści dowodów zgromadzonych w sprawie, a zaferowanych przez obie strony.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia prawa procesowego objętego regulacją art. 233 k.p.c., stwierdzić należy, że stanowisko prezentowane w apelacji w zasadzie nie można określić jako zarzut, lecz polemikę z ustaleniami zaskarżonego wyroku. W ocenie Sądu Odwoławczego skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez sąd art. 233 k.p.c. wymaga wykazania, że Sąd I instancji uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, natomiast apelujący nie wykazał, aby Sąd meriti dopuścił się powyższych naruszeń. To bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające wyłącznie przekonanie skarżącego o innej niż przyjął Sąd Rejonowy wadze poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu, a z takim sformułowaniem treści apelacji mamy do czynienia w niniejszej sprawie.

Przede wszystkim wskazać należy, iż Sąd pierwszej instancji prawidłowo oddalił wnioski dowodowe skarżącego donoszące się do ustalenia, poprzez opinię biegłego i przesłuchanie pozwanego, aktualnej kondycji finansowej pozwanego, albowiem jak trafnie wskazał Sąd meriti, okoliczności te nie należą do okoliczności określonych w art. 227 k.p.c. jako mających istotne znaczenie dla ustalenia stanu faktycznego. Należy zwrócić uwagę na to, że kwestionowane przez skarżącego w tym zakresie postanowienia Sądu meriti nie mogą być oceniane w rozumieniu art. 380 k.p.c. Z prawidłowo dokonanych przez Sąd Rejonowy ustaleń faktycznych wynika, iż jedynymi okolicznościami, które stanowiły podstawę żądania pozwu i były istotne dla rozstrzygnięcia sprawy jest testament oraz ustalenie wartości masy spadkowej na dzień otwarcia spadku, które to okoliczności zostały wzięte pod rozwagę Sądu Rejonowego i prawidłowo ocenione w trybie art. 233 k.p.c., w zakresie nie wykraczającym poza granice swobodnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego.

W świetle prawidłowo dokonanych przez Sąd Rejonowy ustaleń faktycznych w sprawie, zastosowanie prawa materialnego stanowiącego podstawę zaskarżonego orzeczenia, w tym art. 1033 k.c. i 968 k.c., w ocenie Sądu Odwoławczego jest prawidłowe, albowiem w sytuacji, gdy testament sporządzony został w formie aktu notarialnego, a więc oświadczenie woli testatora złożone zostało przed notariuszem, będącym osobą zaufania publicznego, nie sposób uznać, iż okoliczności które wywodzi pozwany z treści testamentu, nie zostały prawidłowo i w pełni zawarte w akcie notarialnym. Sąd Rejonowy trafnie uznał, że treść testamentu jest jednoznaczna, testator w żadnym zakresie nie odnosi się do składnika swojego majątku w postaci udziału w działalności gospodarczej- spółki jawnej (...). Testator w sytuacji, w której chciałby uzależnić rentę na rzecz małżonki od kondycji finansowej spółki, niewątpliwie zawarłby taki zapis w treści testamentu, sporządzonego w formie urzędowej przy udziale funkcjonariusza publicznego, wobec czego inne rozumienie testamentu niż wprost wynikające z jego treści nie jest zasadne. Ponadto wskazać należy, iż gdyby wolą testatora było odniesienie się w zapisie do kondycji finansowej spółki, to zapis ten zostałby dokonany pod warunkiem, natomiast z treści testamentu wynika wprost, iż uczyniony przez testatora zapis ma charakter

bezwarunkowy. Nie sposób więc odmiennie ocenić obowiązku pozwanego jako spadkobiercy, jak bezwarunkowa realizacja zapisu.

Sąd Okręgowy nie podziela również dalszych zarzutów odnoszących się do obecnej wartości czynnej spadku, albowiem nie można oceniać możliwości realizacji zapisu testamentowego według innej daty niż data otwarcia spadku, a więc z chwilą śmierci spadkodawcy, kiedy to na spadkobiercę przechodzi całość praw i obowiązków, co też wynika jednoznacznie z treści art. 1033 k.c.

Mając na uwadze powyższe Sąd Odwoławczy uznał, że podniesione w apelacji zarzuty nie mogą się ostać, a apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu.

Ponadto, w ocenie Sądu Okręgowego, pozostałe podniesione w apelacji zarzuty mają charakter czysto polemiczny i sprowadzają się do negowania właściwej oceny i ustaleń Sądu meriti, przeciwstawiając im własne oceny i wnioski, które w żadnym razie nie mogą podważyć trafności rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego.

Z uwagi na powyższe - na podstawie art. 385 k.p.c. oddalono apelację jako bezzasadną. O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na mocy art. 98 k.p.c. w związku z art. 108 § 1 k.p.c. i przy zastosowaniu § 6 pkt. 5 i § 13 ust. 1 pkt.1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

SSR(del.) Roman Troll SSO Krystyna Hadryś SSO Barbara Braziewicz